

OM - oikeusministeriö

VN/2586/2018

Lausuntopyyntö kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksien uudistamisesta

FA kannattaa uudistusta, mutta ehdottaa tarkennuksia seuraamusmaksun käyttöön

- Seuraamusmaksun käyttäminen tulee olla viimesijainen keino, jota käytetään vain vakavissa ja toistuvissa rikkomuksissa
- Seuraamusmaksun mitoittamiselle tulisi laatia tarkemmat periaatteet
- Seuraamusmaksulle tulee asettaa enimmäismäärää
- Käytettäessä väärää henkilötietoja koeostoihin tulee kiinnittää huomioita tietosuoja-asetuksen vaatimuksiin eikä väärennetyjä asiakirjoja tule sallia

1 Yleiset huomiot esityksestä

FA suhtautuu myönteisesti esitettyihin uudistuksiin ja katsoo, että ne antavat kuluttajaviranomaisille aiempaa paremmat mahdollisuudet puuttua markkinoilla tapahtuviin vakaviin ylilyönteihin, joihin aiemmin käytössä olleet keinot ovat olleet riittämättömiä. Seuraamusmaksun määrän katsomme olevan riittävän suuri, eikä sen korottamiselle esitetystä ole tarvetta. Seuraamusmaksun käyttäminen tulee kuitenkin olla viimesijainen keino, kun neuvottelut eivät ole tuottaneet haluttua lopputulosta, ja sitä pitäisi käyttää vain vakavissa ja toistuvissa rikkomuksissa. Tämän asian tulisikin näkyä selvemmin sekä lain yleisperusteluista että yksityiskohtaisista perusteluista. Lisäksi seuraamusmaksun määräämiseen liittyen tulee varmistaa, että samasta rikkomuksesta ei rangasta useampaan kertaan. Tämä vaatii tiivistä yhteystyötä niiden viranomaisten välillä, joiden välillä toimivalta on jaettu.

Kannatamme myös ehdotuksen mukaisesti sitä, että tiedonantovelvollisuussäännösten rikkomisen osalta on asetettu korotettu kynnys seuraamusmaksun määräämiselle eikä seuraamusmaksua tulisi lainkaan määrätä sellaisissa tapauksissa, joissa tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnillä ei ole ollut todellisuudessa merkitystä kuluttajan kannalta.

2 Huomiot yleisperusteluista

Yleisperusteluiden sivulla 51 esitellään seuraamusmaksua ja sen määräämiseen liittyviä olosuhteita seuraavasti: *”Seuraamusmaksu määrättäisiin ehdotuksen mukaan elinkeinonharjoittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö tiettyjä määritellyjä säännöksiä. Jatkossakin kuluttaja-asiamiehellä olisi myös näissä asioissa ensisijaisesti neuvotteluvollisuus ennen kuin seuraamusmaksua voitaisiin vaatia määrättäväksi.”* Tähän yhteyteen tulisi lisätä selventävä maininta seuraamusmaksun viimesijaisuudesta ja siitä, että seuraamusmaksua on tarkoitus käyttää vai vakavammissa ja toistuvissa rikkomuksissa.

3 Huomiot pykälistä ja niihin liittyvistä yksityiskohtaisista perusteluista

Seuraamusmaksun määräämistä koskevan 13 §:n yksityiskohtaisista perusteluista puuttuu myös maininta siitä, että seuraamusmaksu on luonteeltaan viimesijainen keino ja sitä on tarkoitus käyttää vain vakavimmissa ja toistuvissa rikkomuksissa.

Asiaa on tarkemmin käsitelty seuraamusmaksun suuruutta koskevassa 19 §:n sekä seuraamusmaksun määräämättä jättämistä koskevan 20 §:n kohdalla. Siellä muun muassa todetaan, että *"seuraamusmaksua ei määrätä vähäisistä rikkomuksista"* ja että *"tarkoituksena on, että seuraamusmaksun määrääminen ylipäänsä tulisi käytännössä kyseeseen vain vakavimmissa rikkomuksissa"*. Jotta seuraamusmaksun käyttämisen kriteerit tulisivat selvästi esille, tulee asia tuoda esille jo seuraamusmaksun määräämistä koskevan pykälän perusteluteksteissä samoin kuin yleisperusteluissa. Lisäksi pykälän 13 sanamuoto tulisi muuttaa pykälän tarkoitusta paremmin vastaavaan vähemmän ehdottomaan muotoon: kohta *"seuraamusmaksu määrätään"* tulisi muuttaa muotoon viranomaisen *"voi määrätä"*.

Seuraamusmaksun suuruudelle ei ole lakiesityksessä asetettu mitään euromääräistä enimmäismäärää, toisin kuin esim. Finanssivalvontaa koskevassa laissa (878/2008), jossa seuraamusmaksun enimmäismäärää on rajattu. Esitämme, että tarkoituksenmukaiset rajaukset otettaisiin käyttöön Kuluttajaviranomaisen määräämän seuraamusmaksun osalta. Tällä on erityistä merkitystä silloin, kun kyseessä on yksityishenkilö.

Koeostoja koskevassa 10 §:ssä annetaan viranomaisille oikeus käyttää vääriä henkilötietoja, mutta viranomaisilla ei ole perusteluiden mukaan oikeutta saada käyttönsä tätä tarkoitusta varten valmistettuja vääriä asiakirjoja. Ottaen huomioon finanssialaa koskevat tiukat vaatimukset asiakkaan tunnistamista ja tuntemisesta, on perusteltua, että asiakkuutta esim. pankkiin ei voida avata väärennetyillä asiakirjoilla edes silloin, kun niiden takana on viranomainen. Myöskään toiselle henkilölle kuuluvilla asiakirjoilla toimimista ei tule sallia. Lain jatkovalmistelussa tulisi lisäksi selvittää tarkemmin säännöksen suhdetta tietosuoja-asetuksen vaatimukseen. Väärien henkilötietojen antaminen johtaa väistämättä siihen, että rekisterinpitäjän järjestelmiin päätyy virheellisiä tietoja, ellei niiden poistamisesta huolehdita esim. viranomaiselle asetettavalla velvollisuudella huolehtia tietojen poistosta rekisteröidyille säädettyjen oikeuksien avulla.

4 Muut huomiot

Esitämme, että seuraamusmaksun suuruuteen liittyvän 19 §:n lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto laatisi tarkemmat periaatteet seuraamusmaksun mitoittamista varten. Finanssivalvonta, jolla on käytössä vastaava seuraamusmaksu, on julkaissut asiaa koskevan yksityiskohtaisen julkisen ohjeistuksen, jota käytetään seuraamusmaksun suuruutta määriteltäessä. Linkki ohjeeseen:

https://www.finanssivalvonta.fi/globalassets/fi/finanssivalvonta/toimivalta-ja-rahoitus/toimivalta/hallinnolliset-seuraamukset/seuraamusmaksun_mitoittaminen.pdf

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi